

Regelrådet är ett särskilt beslutsorgan inom Tillväxtverket vars ledamöter utses av regeringen. Regelrådet ansvarar för sina egna beslut. Regelrådets uppgifter är att granska och yttra sig över kvaliteten på konsekvensutredningar till författningsförslag som kan få effekter av betydelse för företag.

Myndigheten för samhällsskydd och beredskap

Yttrande över Myndigheten för samhällsskydd och beredskaps förslag till föreskrifter om hantering av brandfarlig gas och aerosolbehållare med brandfarligt innehåll

Regelrådets ställningstagande

Regelrådet finner att konsekvensutredningen uppfyller kraven i 6 och 7 §§ förordningen (2007:1244) om konsekvensutredning vid regelgivning.

Remissen innehåller även förslag till allmänna råd och förslag till handböcker om hantering av brandfarlig gas samt hantering av brandfarliga gaser och vätskor i butiker. Allmänna råd omfattas inte av Regelrådets granskning. Vad gäller handböckerna innehåller de inte något förslag till författningstext och är inte heller i övrigt att se som en författning, varför de inte omfattas av Regelrådets granskning.

Innehållet i förslaget

Remissen innehåller förslag till nya föreskrifter om hantering av brandfarlig gas och aerosolbehållare med brandfarligt innehåll. Det framgår att förslagsställaren har ett flertal föreskrifter om brandfarliga gaser, som man nu har gått igenom för att se vilka föreskrifter som är inaktuella och vilka som behöver ersättas med anledning av de förhållanden som råder idag.

De föreskrifter som har omfattats i förslagsställarens arbete är:

- Sprängämnesinspektionens föreskrifter (SÄIFS 1998:7) om brandfarlig gas i lös behållare med ändringar i SÄIFS 2000:3.
- Sprängämnesinspektionens föreskrifter (SÄIFS 2000:4) om cisterner, gasklockor, bergrum och rörledning för brandfarlig gas.
- Sprängämnesinspektionens föreskrifter (SÄIFS 1990:2) om hantering av brandfarliga gaser och vätskor i anslutning till vissa transportmedel med ändringar i SÄIFS 1995:4.
- Sprängämnesinspektionens föreskrifter (SÄIFS 1996:2) om hantering av brandfarliga gaser och vätskor på försäljningsställen.

Förslaget till nya föreskrifter innehåller regler om allmänna hanteringskrav, vad som gäller för lösa behållare respektive gasklockor och gascisterner, samt rör- och slangledningar.

Föreskrifterna föreslås träda i kraft den 1 juli 2019.

Skälen för Regelrådets ställningstagande

Bakgrund och syfte med förslaget

Föreskrifterna anges bland annat ställa krav på hur anläggningar med brandfarlig gas ska utformas samt på förvaring och placering av behållare med brandfarlig gas. Syftet anges vara att hindra, förebygga och begränsa olyckor och skador på liv, hälsa, miljö eller egendom som kan uppkomma genom brand eller explosion orsakad av brandfarliga gaser. Vidare anges att flera av föreskrifterna skrevs för 20-30 år sedan och behöver därför uppdateras – med anledning av förändringar i annan lagstiftning, förändringar i samhället som gjort vissa krav obsoleta eller bristfälliga, dubbelreglering och diverse felaktiga hänvisningar och brister i paragrafer och allmänna råd. Målet anges därför vara att ersätta flera inaktuella och otidsenliga föreskrifter med en föreskrift som är anpassad efter de förhållanden som råder idag. Målet anges också vara att när det är behövt och möjligt, foga allmänna råd till föreskrifterna för att visa på generella rekommendationer om hur hela eller delar av kraven i föreskrifterna kan uppfyllas.

Regelrådet finner att förslagsställaren beskriver bakgrund och syfte med förslaget på ett tydligt sätt. Beskrivningen är därmed godtagbar.

Alternativa lösningar och effekter av om ingen reglering kommer till stånd

I konsekvensutredningen anges att de enda alternativen som identifierats är att låta de befintliga föreskrifterna fortsätta gälla eller att upphäva dem utan att ersätta dem med nya föreskrifter. Förslagsställaren ser inte något av dessa alternativ som en möjlig lösning. Alternativet att inte utfärda nya föreskrifter och istället låta de befintliga fortsätta att gälla, anges inte ha varit ett möjligt alternativ med anledning av orsakerna till regleringen.

Vidare anges att inte reglera området alls – det vill säga att upphäva de befintliga föreskrifterna utan att ersätta dem, också har uteslutits. Det anges att för att samma höga säkerhetsnivå ska omfatta samtliga verksamhetsutövare behöver en reglering ligga till grund, även utifrån ett rättssäkerhetsperspektiv eftersom tillstånds- och tillsynsmyndigheterna är fördelade på 290 kommuner.

Regelrådet finner beskrivningen av alternativa lösningar och effekter av om någon reglering inte kommer till stånd tillräcklig för detta ärende. Beskrivningen är därmed godtagbar.

Förslagets överensstämmelse med EU-rätten

I konsekvensutredningen anges att de nya föreskrifterna endast består av nationella regler. De föreslagna reglerna bedöms inte gå utöver de skyldigheter som följer av Sveriges anslutning till EU.

Utöver förslagsställarens bedömning anges också de EU-förordningar och direktiv som påverkar hanteringen av brandfarliga gaser¹ och att föreskrifterna inte innehåller några krav som står i konflikt med något av dessa direktiv. Slutligen anges att föreskrifterna, efter samråd med Kommerskollegium,

¹ Gasapparatförordningen (Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/426 om anordningar för förbränning av gasformiga bränslen. Tryckkärlsdirektivet (Europaparlamentets och rådets direktiv 2014/68/EU av den 15 maj 2014 om harmonisering av medlemsstaternas lagstiftning om tillhandahållande på marknaden av tryckbärande anordningar). Maskindirektivet (Europaparlamentets och rådets direktiv 2006/42/EG av den 17 maj 2006 om maskiner). ATEX-direktiven (Europaparlamentets och rådets direktiv 2014/34/EU av den 26 februari 2014 om harmonisering av medlemsstaternas lagstiftning om utrustning och säkerhetssystem som är avsedda för användning i explosionsfarliga omgivningar, Europaparlamentets och rådets direktiv 1999/92/EG av den 16 december 1999 om minimikrav för förbättring av säkerhet och hälsa för arbetstagare som kan utsättas för fara orsakad av explosiv atmosfär). Aerosoldirektivet (Europaparlamentets och rådets direktiv 75/324/EEG av den 20 maj 1975 om tillnärmning av medlemsstaternas lagar och andra författningar beträffande aerosolbehållare).

anses innehålla krav som är anmälningspliktiga enligt bestämmelser om tekniska regler² och att en anmälan om tekniska regler därför har gjorts.

Förslagsställaren anger i sin beskrivning sådana inslag som är behövliga när nationella regler föreslås – utöver förslagsställarens bedömning framgår också vilka befintliga EU-rättsliga regler som finns på området och det nu remitterade förslagets förenlighet med dessa regler.

Regelrådet finner beskrivningen av förslagets överensstämmelse med EU-rätten godtagbar.

Särskild hänsyn till tidpunkt för ikraftträdande och behov av speciella informationsinsatser

I konsekvensutredningen anges att föreskrifterna planeras träda i kraft den 1 juli 2019. Förslagsställaren har gjort bedömningen att eftersom antalet tillståndsansökningar går ner på sommaren och kommer igång igen under andra halvan av augusti skulle det vara svårt för tillståndsmyndigheterna att under hösten 2019 hantera tillståndsansökningar på grundval av två olika regelverk. Därför bedöms ikraftträdande den 1 juli vara att föredra.

Det anges att förslagsställaren avser att ge ut en handbok om hantering av brandfarlig gas i yrkesmässig verksamhet och en handbok om brandfarliga gaser och vätskor i butiker i samband med att föreskrifterna börjar gälla. Handböckernas syfte anges vara att förtydliga vad kraven innebär och i vissa fall ge förslag på hur de kan uppfyllas. Det anges att det också blir viktigt att informera om att nya föreskrifter och handböcker kommer genom olika kanaler såsom hemsida, nyhetsbrev och via branschorganisationer. Det anges att informationsinsatser kommer att ske genom olika informationskanaler såsom via förslagsställarens tidning Tjugofyra7, via webben, nyhetsbrev och vid deltagande på konferenser.

Regelrådet finner beskrivningarna av om särskilda hänsyn behöver tas till tidpunkt för ikraftträdande och om det finns behov av speciella informationsinsatser tillräckliga för detta ärende. Beskrivningarna är därmed godtagbara.

Berörda företag utifrån antal, storlek och bransch

I konsekvensutredningen anges att det inte finns någon statistik på exakt hur många verksamheter som hanterar brandfarlig gas. Även om många av verksamheterna är tillståndspliktiga saknas samlad statistik om detta. Vidare anges att det finns många verksamheter som hanterar brandfarlig gas under tillståndspliktig mängd. Förslagsställaren har därför gjort en uppskattning av antalet verksamheter utifrån standard för svensk näringslivsindelning (SNI 2007) och redogör för hur uppskattningen har gjorts. Förslagsställaren kommer fram till att de allra flesta företagen som berörs, cirka 100 000 företag, är att betrakta som små eller medelstora medan runt ett par hundra av företagen antas vara större.

Utöver detta beskriver förslagsställaren de olika kategorierna och vilka verksamheter de innefattar. De största kategorierna är lantbruk, restauranger, service (butik, verkstad, drivmedel, buss), material- och tillverkningsindustri samt bygg- och anläggning.

Regelrådet finner beskrivningarna av berörda företag utifrån antal, storlek och bransch utförliga. Beskrivningarna är därmed godtagbara.

² Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2015/1535 av den 9 september 2015 om ett informationsförfarande beträffande tekniska föreskrifter och beträffande föreskrifter för informationssamhällets tjänster (kodifiering).

Påverkan på berörda företags kostnader, tidsåtgång och verksamhet

Administrativa kostnader

I konsekvensutredningen anges att för att uppfylla kraven i föreskrifterna kan man behöva dokumentera hur de uppfyllts för att kunna visa i en tillståndsprocess eller vid tillsyn, oavsett vilken typ av verksamhet man bedriver. Tidsåtgången anges variera kraftigt beroende på verksamhetens komplexitet.

Det anges att arbetsinsatsen ligger på mellan en timme och två arbetsdagar. Även timkostnaden anges variera eftersom verksamheter i vissa fall tar fram dokumentationen som behövs i egen regi (uppskattad kostnad 500 kr per timme) medan andra anlitar konsulter (uppskattad kostnad 1 000 kr per timme). Detta ger en kostnad som varierar mellan totalt 500 och 16 000 kr. Förslagsställaren uppskattar att merparten av företagen ligger i det lägre spannet. Denna kostnad antas inte skilja sig jämfört med kostnader beroende på tidigare gällande lagstiftning. Dokumentationen anges behöva uppdateras om verksamheten förändras, men någon reglerad frekvens med avseende på uppdatering av dokumentation finns inte.

Regelrådet finner beskrivningen av förslagets påverkan på berörda företags administrativa kostnader tillräcklig. Beskrivningen är därmed godtagbar.

Andra kostnader och verksamhet

I konsekvensutredningen gör förslagsställaren en utförlig genomgång av samtliga ändrade eller upphävda krav. I anslutning till detta redogör förslagsställaren för vilka kostnader som bedöms uppstå. I ett flertal fall anges att det är befintliga krav som har förtydligats. I andra fall framgår att det finns nya kostnader kopplade till kravet. Exempel på en sådan kostnad är kopplad till kravet att vid yrkesmässig förbrukning av brandfarlig gas ska gasflödet kunna stängas av manuellt när gasen inte används och vid en nödsituation. Likaså vid fyllning av lösa behållare eller gascisterner ska gasflödet snabbt kunna stängas av vid en nödsituation. I konsekvensutredningen framgår att detta krav träffar väldigt brett. Av de 100 000 verksamheter som berörs av det nya kravet antas cirka 45 000 verksamheter (del av verkstäder, material- och tillverkningsindustri, bygg- och anläggning, lantbruksverksamhet, utbildningsverksamhet och övriga laboratorier) vara sådana där avstängningsventilen utgörs av flaskventilen. Cirka 10 000 verksamheter anges utgöra försäljning av fabriksförslutna förpackningar där kravet också saknar relevans. Relativt många av de återstående 45 000 verksamheterna, cirka 80 procent, bedöms redan ha lättillgängliga stäng- och nödventiler. Antalet verksamheter som påverkas av det nya kravet uppskattas därför till cirka 9 000. En installation av en lättillgänglig stängventil uppskattas i snitt kosta cirka 5 000 kr vilket ger en kostnad på totalt 45 miljoner kr i denna del.

Ett annat exempel är förslaget att anslutningar på rörledningar som kan förväxlas med andra anslutningar ska vara utformade eller märkta för att motverka förväxling. Detta bedöms främst påverka kemiindustri, material- och tillverkningsindustri, utbildningsinstitutioner samt sjukhus och laboratorier. Förslagsställaren bedömer att cirka 7 800 verksamheter påverkas av detta delförslag. Att genomföra en åtgärd för att uppfylla kravet bedöms kosta 1 000 kr. Totalt blir kostnaden då 7 800 000 kr för de befintliga verksamheterna, även om förslagsställaren bedömer att de flesta sannolikt redan har en sådan åtgärd, trots att det inte har funnits något direkt krav.

För varje ändrad eller upphävd regel anger förslagsställaren om det finns någon påverkan på företagets verksamhet. Ett exempel där det framgår att en verksamhetspåverkan hade kunnat uppstå, är avseende kravet att rörledningar som är dragna inuti eller genom väggar, tak eller golv ska ha svetsade eller hårdlödda fogar. Sådana ledningar anges behöva ha skyddsror för att förhindra slitage samt för att förhindra att läckande gas sprider sig inuti byggnadens väggar, tak eller golv. Kraven gäller dock inte rörledningar som är åtkomliga utan hjälp av verktyg. Enligt förslagsställaren har något sådant krav inte

funnits tidigare, men däremot krav på att utläckande gas ska kunna spåras. Kravet anges följa praxis enligt branschvisningar, vilket innebär att kravet inte medför några konsekvenser för nyare anläggningar – men däremot för äldre anläggningar som inte följer detta. Att bygga om de äldre anläggningarna anges innebära orimligt stora kostnader och komplikationer för berörda. Därför har en övergångsbestämmelse lagts till så att kravet endast gäller för nya installationer, installerade efter den 1 juli 2019.

Enligt Regelrådet är genomgången av nya och ändrade krav och dess effekter på berörda företags kostnader och verksamhet utförlig och innehåller de redovisningar som är behövliga i denna del. Regelrådet finner därför beskrivningarna godtagbara.

Påverkan på konkurrensförhållandena för berörda företag

I konsekvensutredningen anges att vissa av de krav som är nya redan uppfylls i stor utsträckning idag genom att branschvisningar, vägledning eller praxis följs. Det anges att i den mån något företag inte skulle göra det leder den nya regleringen till mer konkurrensneutrala förhållanden när samtliga har samma regler att följa. Det anges att i praktiken bedöms regleringen få mycket liten eller ingen påverkan på företagets konkurrensförhållanden.

Regelrådet har inte funnit några skäl till att ifrågasätta förslagsställarens bedömning och finner därmed beskrivningen av förslagets påverkan på konkurrensförhållanden för berörda företag godtagbara.

Regleringens påverkan på företagen i andra avseenden

Förslagsställaren anger att de under framtagandet av konsekvensutredningen även har utrett påverkan i andra avseenden men har inte kunnat identifiera någon sådan. Det anges att det är en fördel för företagen att förslagsställaren ger ut en handbok som förklarar reglerna, riktad till yrkesmässig verksamhet och till viss del även tillsammans med krav i Arbetsmiljöverkets föreskrifter för att ge en helhetsbild över vilka krav som gäller vid hantering av brandfarlig gas. I handboken kommer det också att finnas exempel på hur vissa av kraven kan uppfyllas, utan att utesluta andra lösningar.

Regelrådet finner beskrivningen av regleringens påverkan på företagen i andra avseenden tillräcklig för detta ärende. Beskrivningen är därmed godtagbar.

Särskilda hänsyn till små företag vid reglernas utformning

Förslagsställaren anger att man i föreskriftsarbetet i första hand har anpassat reglerna utifrån de risker som finns med hantering av brandfarlig gas och att möjlighet och behov av att anpassa reglerna för just små företags förutsättningar har övervägts. Förslagsställaren poängterar att syftet är att skydda mot brand och explosion och att detta är minst lika viktigt för små som stora företag.

Vidare anges att mindre företag som hanterar brandfarlig gas ofta hanterar mindre mängder. Förutsättningarna för en hantering påverkas i många fall av hur stora mängder som hanteras, vilket får till följd att små företag ofta inte behöver lika omfattande åtgärder som större företag som hanterar större mängder. Det anges att detta inte regleras i de nu remitterade föreskrifterna utan framgår i förslagsställarens handböcker och annan vägledning att mindre mängder brandfarlig gas kan hanteras med färre restriktioner än större.

Förslagsställaren tar i sin vägledning och information i form av informationsblad, handböcker och information på webben särskild hänsyn till behovet av att vägledning riktas till små och medelstora företag. Förslagsställaren framför också som viktigt att nämna att riskerna för små företag inte behöver

vara mindre – inte ens för de som hanterar mindre mängder. I somliga fall anges att det rentav kan vara det motsatta då ett mindre företag inte alltid har samma möjlighet att ha samma beredskap, kompetens och organisation som ett större företag i de fall en olycka inträffar.

Regelrådet vill i denna del framföra följande. Det framgår att förslagsställaren har gjort en bedömning av om det är möjligt att ta särskilda hänsyn till små företag och en avvägning av detta i förhållande till syftet med förslaget. Eftersom förslagsställaren har en tydlig motivering till varför sådan hänsyn inte är möjlig att ta, är beskrivningen tillräcklig för detta ärende.

Regelrådet finner beskrivningen av om särskilda hänsyn behöver tas till små företag vid reglernas utformning godtagbar.

Sammantagen bedömning

Som framgår ovan har förslagsställaren beskrivit samtliga delar i konsekvensutredningen på ett alltigenom godtagbart, och i flera fall, utförligt sätt.

Vid en sammantagen bedömning finner därför Regelrådet att konsekvensutredningen uppfyller kraven enligt 6 och 7 §§ förordningen (2007:1244) om konsekvensutredning vid regelgivning. Regelrådet noterar också att förslagsställaren har gjort en genomgång av flera föreskrifter för att exempelvis se vad som är lämpligt att ha i föreskriftsform och vad som istället är lämpligt att ha i en handbok. En sådan systematisk genomgång av regler är en viktig del i arbetet med att uppnå regler som är ändamålsenliga och kostnadseffektiva, för företag och andra berörda.

Stöd till regelgivare i konsekvensutredningsarbetet finns i [Tillväxtverkets handledning för konsekvensutredning](#).

Regelrådet behandlade ärendet vid sammanträde den 13 mars 2019.

I beslutet deltog Claes Norberg, ordförande, Yvonne von Friedrichs, Lennart Renbjör och Marie-Louise Strömgren.

Ärendet föredrogs av Katarina Garinder Eklöv.

Claes Norberg
Ordförande

Katarina Garinder Eklöv
Föredragande